

Valtion
koulukodit

Valtion lastensuojeluyksiköiden esittely

Viisi koulukotia ja vankilan perheosasto

Kaisa Lepola

12/10/2022

Valtion koulukodit

Valtion lastensuojeluyksiköt

- Liminka (Oulussa) 24 paikkaa
- Lagmansgården (Pedersöre) 12 paikkaa
- Sairila (Mikkeli) 24 paikkaa
- Sippola (Kouvola) 25 paikkaa
- Vuorela (Vihti) 24 paikkaa
- Vanajan vankilan perheosasto (Hämeenlinna) 10 paikkaa
- Jälkihuoltotyö

TUNNUSLUKUJA 2021

- Vuosibudjetti n. 27 milj.
- Htv 333,59
- Hoitovuorokaudet 40 794
- 113 paikkaa (10 jälkihuollossa)
- Yli 200 nuorta palveluiden piirissä vuodessa
- Koulupäiviä 17 870
- Vanajan vankilan perheosastolla 10 vanhempi sekä lapsipaikkaa
- Perheosaston hoitovuorokausia 1495
- Kanta-Hämeen perhetyö ry tuottaa vanajan vankilan perhetyön palvelut

PALVELURAKENNE

- Erityistason osastohoito (4)
  - 5-6 lasta, henkilöstömitoitus väh. 1,3
- Vaativantason osastohoito (14)
  - 4 lasta, henkilöstömitoitus väh. 1,8
- Erityinen huolenpito (9)
  - 4 lasta, henkilöstömitoitus väh. 2,0
- Jälkihuolto
  - Kaksi työntekijää tekee työtä valtakunnallisesti

Keskeisiä asioita

- Suhdeperustaisuus ja vakauttava arki on lähtökohtana kaikelle työllemme
- Turvallisuusasiat vahvasti pinnalla, yhteiskunnassa sekä meillä – linjattu turvallisuuspolitiikkaa ja auditoitu yksiköitä
- Päihteet ja väkivalta luovat turvattomuutta sekä ”tilanteita”
- Kriittisiä tilanteita v.2021 n. 450 kpl
- Rajoittamistoimenpidepäätöksiä on vuonna 2021 tehty 3862 kpl:tta.
- Laatu- ja yhteinen strategiatyö vahvaa
- Yhteistä VKK tason kehittämistyötä tehty vuodesta 2012, yhteinen opetuksen järjestämislupa vuodesta 2019 alkaen

Valtion koulukodit

Valtion koulukotien toiminta perustuu Lakiin Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisista lastensuojeluyksiköistä (1379/2010).

Koulukotitoiminnan tulosohjauksesta vastaa THL:n Valtion palvelut osasto ja perusopetuksen järjestämisen osalta Opetushallitus.

Valtion koulukodeilla ja Vanajan vankilan perheosastolla on yhteinen johtokunta.

Valtion koulukoteja johtaa valtion lastensuojeluyksiköistä vastaava johtaja ja yksikkökohtaiset johtajat. He muodostavat johtoryhmän yhdessä kehittämisspäällikön, johtavan rehtorin ja talouspäällikön kanssa.

Valtion koulukodin koulua johtaa johtava rehtori ja yksikkökohtaiset apulaisrehtorit (5). He muodostavat koulun johtotiimin.

Valtion koulukoteja ovat Sairilan koulukoti Mikkelissä, Limingan koulutuskeskus Limingassa, Lagmansgården Pietarsaassa, Sippolan koulukoti Anjalankoskella ja Vuorelan koulukoti Vihdin Nummelassa.

STM asettanut selvityshenkilön, emeritus professorin Anneli Pohjolan, selvittämään Valtion koulukotien tulevaa hallintomallia soteuudistuksen jälkeen.

Koulukodin asiakkaat ja palvelut

Kohti vaativamman sijaishuollon ja erityisen huolenpidon palveluiden tuottamista. Muutoksia puoltaa valmisteilla oleva lainsäädäntö ja asiakkaittemme palvelutarve.

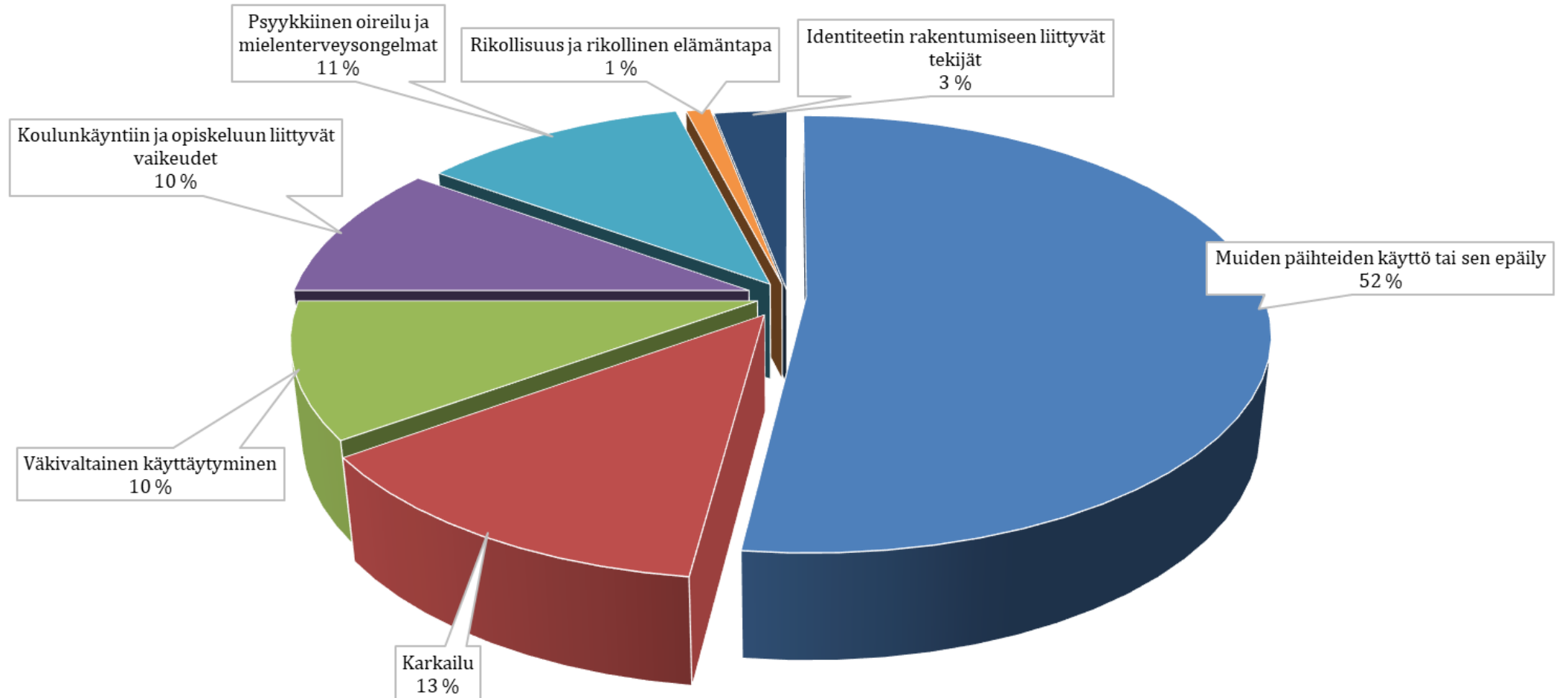
Lisäksi erityistyöntekijöiden palvelut ; sairaanhoitaja, päihdetyöntekijä, perhetyöntekijä, sosiaalityöntekijä, psykologi ja nuorisopsykiatrian lääkäri

Resurssointi on vahvaa: Osastoilla työskentelee 6-7 ohjaajaa ja kaksi yövalvojaa/osasto. EHO:lla työntekijöitä on 7+2.

Suurin osa (84%) vuoden 2021 aikana sijoitettuna olleista nuorista tuli koulukotiin toisesta lastensuojelulaitoksesta.

Koulukotisijoituksen syitä

tilastoitu asiakirjojen perusteella niin, että lapsen sijoituksen syynä saattoi olla useita eri tekijöitä

Sijoituksen syyt v.2021 %

Lasten oireet koulukodin arjessa

Vakavat käytöshäiriöt

Karkailu

Päihteillä, rikoksilla
oireilu ja/tai
huumeidenkäyttö ja
huumeriippuvuus

Väkivalta

Psyykinen oireilu

- Monilla lapsilla on sekä käytöshäiriötä että psyykkistä ongelmaa
- Traumatausta

Neuropsykiatriset
ongelmat,
Kognitiivisen
kehityksen oireet

Koulua käymättömät
lapset, koulunkäyntiin
liittyvät moninaiset
ongelmat

Haasteet yhteistyössä

Vaativassa laitoshoidossa käytettäviä menetelmiä

Traumaorientoitunut omaohjaajatyö

Perhetyö,
koulukotien
vanhempainryhmä

Päihdetyö

Toiminnalliset
menetelmät

Vakauttava arki

ART-ryhmätoiminta
(Aggression
Replacement
Training)

Fysioakustinen hoito
(Vibrac)

Akupunktiohoito

SAVRY- arviointi
(nuoruusikäisten
väkivaltariskin
arviointi)

Psykoterapia

Psykologin
kongnitiiviset
tutkimukset

Nepsy- orientaatio

Koulukodit haastavat sote-reformia

Koulukodit tapausesimerkki (case) erityisestä palvelualueesta, joka haastaa tulevan sote-palvelujärjestelmän tavoitteet ja periaatteet

Lapset ja nuoret tarvitsevat useiden vaikeuksiensa keskellä monenlaista erikoistunutta apua samanaikaisesti (mielenterveys, päihde, väkivalta ym.)

Erityisen vaativan tason toimintaa sosiaali-, terveys- ja sivistyspalveluiden risteyskohdassa

Tehtäväalue nostaa testiin palvelujen yhteensovittamisen tarpeet

Testaa myös sosiaalihuollon erikoisosaamisen ja erityisen vaativien palvelujen kehittämistarpeita

Koulukodit haastavat palvelujärjestelmää **lapsen etua** tukevana osasysteeminä
YTA-alueet jatkossa hallinnoisi?

Sote-uudistukseen kohdistuvia toiveita

Rajapinnoilla olevien lasten hoito palvelujärjestelmässä, jotta lapset tulisivat hoidetuksi

Yhteistyö eri palvelujärjestelmien kanssa

Pidetään huolta ja kiinni niistä lapsista, joita meillä on

Opitaan pois poislähtämisen kulttuurista

→ yhdessä tekemisen kulttuuri ja sitä tukevat rakenteet, jotta kaikkein vaikeimmin oireilevat lapset saisivat kaiken avun, jota he tarvitsevat

VKK:n jälkihuollon näkökulmia 1/3

- Jälkihuolto ja nivelvaiheessa näyttäytyy mielenterveys ja päihteet
- Pääsääntöisesti monialainen avun tarve ja vaikeudet kasautuneet pitkällä aikavälillä – kukaan ei ole ”helposti ja kevyesti” autettavissa
- Nuoret valitettavan eriarvoisessa asemassa asuinkunnasta riippuen
- Mielenterveys- ja päihdepalveluja voi joutua odottamaan useita kuukausia, jossain voi päästä avun piiriin seuraavana päivänä

VKK:n jälkihuollon näkökulmia 2/3

- Huonoa vointia hoidetaan yhä kovemmillä huumeilla – huumeidenkäyttöä rahoitetaan rikoksilla
- Halu kuulua porukkaan on vahvaa
- Itsenäistymisvaiheessa moni nuori on musertavan yksin – yksinäisyys vie vähäisetkin voimat - > matalan kynnyksen palvelut äärimmäisen tärkeitä
- Hyvä suunnittelu ja palvelutarpeiden arviointi jo sijoituksen loppuaikana sekä jälkihuollon työskentelyn aloittaminen sijoitusaikana helpottaa nuoren sitoutumista ja turvallisempaa siirtymää itsenäiseen elämään ja ulkopuolisten palveluiden piiriin

VKK:n jälkihuollon näkökulmia 3/3

- Rikosseuraamuslaitoksen suunnalta toivotaan tiukempaa otetta rikoskierteeseen ajautumassa olevien osalta – kun kurssi olisi vielä käännettävissä
- Jälkihuoltonuoret tarvitsevat paljon tukea, suunnittelua ja hyvää valmistautumista sijoituksen päättymiseen
- Lain kirjain jälkihuollon osalta tulee täytetyksi liian helposti niin, että nuori ei saa tosiasiasa sellaista tukea jota tarvitsisi

Vahvaa osaamista-
yksilöllisesti
-
Valtion koulukodit

- Myönteisen muutoksen tiellä -